

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
КАФЕДРА ІНСТРУМЕНТАЛЬНО-ВИКОНАВСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

 О. Б. Жильцов
« 08 » 09 2017р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ
(фортепіано)

Галузь знань – 02 «Культура і мистецтво»
Спеціальність – 025 «Музичне мистецтво»
Освітній рівень – другий (магістерський)
(І курс)

Інститут мистецтв

2017 – 2018 навчальний рік

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний номер документа: _____
Заступник директора з науково-методичної та навчальної роботи
Начальник навчальної роботи
МОНІТОРИНГУ ЯКОСТІ ОСВІТИ
Програма № 1459/17
Жильцов (підпис) (прізвище, ініціал)
« 08 » 09 2017р.

Розроблено згідно з робочим навчальним планом. Структура типова.
Затверджено проректором з науково-методичної та навчальної роботи

А.О. Таранник

Робоча програма навчальної дисципліни «Музичний інструмент (фортепіано)» для студентів галузі знань 02 «Культура і мистецтво» спеціальності 025 «Музичне мистецтво» другого (магістерського) освітнього рівня.

Розробник:

Куришев Євген Володимирович, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри інструментально-виконавської майстерності Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка;

Ляшенко Ольга Дмитрівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри інструментально-виконавської майстерності Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри інструментально-виконавської майстерності Інституту мистецтв

Протокол від «7» вересня 2017 року № 1

Завідувач кафедри інструментально-виконавської майстерності

(підпис)

О. С. Плохотнюк

© Куришев Є.В., Ляшенко О. Д., 2017
©Київський університет імені Бориса Грінченка, 2017

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	4
Структура програми навчальної дисципліни	7
I. Опис предмету навчальної дисципліни	7
II. Тематичний план навчальної дисципліни	8
III. Програма	9
Змістовий модуль 1. Підготовка концертної програми піаністом	9
Змістовий модуль 2. Саморегуляція процесу музично-виконавської діяльності	9
Змістовий модуль 3. Концертний виступ у системі виконавської практики студента-магістранта	10
Змістовий модуль 4. Аналіз концертного виступу	11
IV. Навчально-методична карта дисципліни «Музичний інструмент»	13
V. Завдання для самостійної роботи	14
VI. Система поточного та підсумкового контролю	16
VII. Розподіл балів за темами змістових модулів	17
VIII. Методи навчання	19
IX. Методичне забезпечення курсу	19
X. Вимоги до заліку	20
XI. Рекомендована література (основна, додаткова)	21
XII. Орієнтовний репертуар	22
XIII. Нотний матеріал	24

Пояснювальна записка

Однією з профілюючих дисциплін для студентів освітнього рівня «магістр» є навчальний курс «Музичний інструмент (фортепіано)». Концепція програми спирається на свідоме поєднання основних постулатів історії та теорії загальної та музичної педагогіки; доцільність практичного використання шедеврів світового музичного мистецтва різних епох, творів видатних композиторів-класиків, сучасних авторів та яскравих зразків української фортепіанної музики; використання традицій фортепіанної школи та новітніх індивідуально-особистісних педагогічних технологій, манер виконавської техніки.

Мета навчального курсу «Музичний інструмент (фортепіано)» – забезпечити студентам-магістрантам достатній рівень фахової компетентності, що дозволить ефективно використовувати його у професійній діяльності.

У процесі реалізації цієї мети розвивається професійний інтерес до даної навчальної дисципліни; активізуються піаністичні та творчі можливості студентів, спрямовані на вирішення художньо-естетичних завдань освіти та виховання школярів; поширюється виконавський репертуар, музично-педагогічний досвід; здійснюються міжпредметні зв'язки даного курсу з іншими фаховими дисциплінами. У фортепіанному класі збагачуються, узагальнюються та доповнюються знання, вміння і навички студентів, які необхідні в курсах: «Диригування», «Інструментально-педагогічний практикум», «Хоровий клас», «Вокальний клас», «Теорії музичної освіти», «Методика викладання дисциплін кваліфікації у вищій школі» тощо.

Прогресивний розвиток виконавської майстерності студента забезпечується завдяки дотриманню принципів загальної та музичної педагогіки:

- свідомого самовдосконалення;
- індивідуального підходу;
- наступності навчання;

- поступового ускладнення навчального матеріалу;
- використання засобів наочності;
- опори на музично-слуховий контроль;
- розширення досвіду виконавської просвітницької діяльності.

Структура курсу містить чотири компоненти:

- а) теоретичний, який реалізується в ході індивідуальних занять з кожним студентом залежно від його здібностей та до вузівської музичної підготовки;
- б) методичний, що відповідає специфіці навчання гри на фортепіано;
- в) практичний, який здійснюється в ході індивідуальних аудиторних занять, процесі вивчення музичних творів і їх художнього виконання;
- г) самостійний, що передбачає роботу студентів, в опануванні конкретних завдань в позааудиторних індивідуальних заняттях.

У процесі проходження курсу «Музичний інструмент (фортепіано)» магістрант опановує такі фахові **компетенції**:

- професійного оволодіння музичними творами та відтворення авторського тексту із технічною досконалістю;
- здатність формування художніх образів музичних творів у процесі знайомства із різними стилями, жанрами і формами музичного мистецтва;
- уміння реалізувати набуті навички у подальшій навчальній та просвітницькій діяльності вчителя на музичних заняттях у школі, у процесі спілкування з музичним мистецтвом у позакласній роботі.

Результатом навчання є сформовані **інструментально-педагогічні компетентності**: здатність застосовувати інструментально-виконавські уміння у навчальній, педагогічній та концертно-виконавській діяльності; знання інструментально-педагогічного репертуару; здатність до ансамблевої гри.

Завдання курсу полягають в тому, щоб сформувати у студентів **вміння**:

- художньо переконливо та адекватно відтворювати образно-емоційний зміст виконуваних творів, добирати доцільні засоби музичної виразності, спираючись на власний музично слуховий контроль;

- використовувати та вдосконалювати навички ансамблевої гри;

- самостійно опрацьовувати фортепіанні твори (читати нотний текст з листа, ескізно охоплювати музичні твори та практично відтворювати їх на фортепіано).

Процес фортепіанного навчання студентів проходить у формі індивідуальних занять, які базуються на принципі інтегративного засвоєння знань та формування відповідних вмінь, що сприяє послідовному, розгорнутому у часі процесу професійного становлення студента як піаніста, розвитку його музичних, виконавських та просвітницьких здібностей в їх взаємодії. Індивідуальний навчальний план-програма студента з фортепіано на кожний семестр має бути спланований таким чином, щоб забезпечувати безперервний навчальний процес, опанування основних музичних форм та жанрів творів, до складу яких за академічними вимогами входять технічні п'єси, твори великої форми, поліфонія, різнохарактерні малі та концертні форми.

На вивчення курсу «Музичний інструмент (фортепіано)» навчальним планом відведено на першому курсі 120 годин, з них: 60 год. – лабораторних, 52 год. – самостійна робота, 8 год. – модульний контроль. Формою контролю є залік у II семестрі.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

I. Опис предмета навчальної дисципліни

Курс	Галузь знань, спеціальність, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів відповідних ECTS 4	Шифр та назва галузі знань: 02 «Культура і мистецтво»	Нормативна
Кількість змістових модулів 4	Шифр та назва спеціальності: 025 «Музичне мистецтво»	Рік підготовки <i>I</i>
	Освітній рівень – другий (магістерський)	Семестри <i>I – II</i>
Загальна кількість годин 120		Аудиторні години <i>60 годин</i>
		Лабораторних занять <i>60 годин</i>
Кількість годин на тиждень 2 (у <i>I – II семестрах</i>)		Самостійна робота <i>52 години</i>
		Модульний контроль <i>8 годин</i>
		Форма підсумкового контролю: <i>II семестр – залік</i>

II. Тематичний план навчальної дисципліни

№ з/ п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин					
		Разом	Аудиторні заняття	Практичні заняття	Індивідуальна робота	Самостійна робота	Підсумковий контроль (мод.)
Змістовий модуль 1. Підготовка концертної програми піаністом							
1.1	Творче прочитання авторського тексту	13	9	9		4	
1.2	Музичне сприйняття художніх образів	15	9	9		4	2
Змістовий модуль 2. Саморегуляція процесу музично-виконавської діяльності							
2.1	Художня інтерпретація музичних творів в аудиторних формах звітності	15	9	9		6	
2.2	Виконавська реалізація власної художньої концептуально-інтерпретаційної моделі фортепіанних творів	17	9	9		6	2
	Разом	60	36	36		20	4
Змістовий модуль 3. Концертний виступ у системі виконавської практики піаніста							
3.1	Етапи підготовки піаніста до концертного виступу	14	6	6		8	
3.2	Основні фори концертно-виконавської діяльності	16	6	6		8	2
Змістовий модуль 4. Аналіз концертного виступу							
4.1	Структура концертної (залікової) програми магістранта-піаніста та її підготовка	14	6	6		8	
4.2	Виконавський і педагогічний аналіз виступу	16	6	6		8	2
	Разом	60	24	24		32	4
	Разом за навчальним планом:	120	60			52	8

III. ПРОГРАМА

Змістовий модуль 1

Підготовка концертної програми піаністом

1.1. Творче прочитання авторського тексту (9 годин)

Піаністичні засоби відтворення авторського тексту. Особливості фактури музичного твору. Винайдення зручної аплікатури. З'ясування усталених характерних ознак обраних музичних творів. Винайдення та застосування відповідної артикуляції.

Основні поняття теми: засоби відтворення авторського тексту; фактура музичного твору; аплікатура та артикуляція.

Основна література: 1.1, 1.3.

Додаткова література: 2.4, 2.6, 2.9, 2.11.

1.2. Музичне сприйняття художніх образів (9 годин)

Аналіз різних редакцій обраних фортепіанних творів. Узагальнення власного художнього досвіду у виконанні творів різних музичних форм. Тембро-динамічні ознаки музичної палітри. Метро-ритмічна структура музичних творів. Музична форма.

Основні поняття теми: художньо-виконавський досвід; музична палітра; структура музичних творів; музична форма.

Основна література: 1.1, 1.2, 1.3.

Додаткова література: 2.4, 2.6, 2.9, 2.11.

Змістовий модуль 2

Саморегуляція процесу музично-виконавської діяльності

2.1. Художня інтерпретація музичних творів в аудиторних формах звітності (9 годин)

Драматургія музичних творів у контексті часового простору. Інтерпретаційна модель музичних творів (власний виконавський проект). Засоби художнього відтворення музики у фортепіанному мистецтві. Утворення музичних образів відповідно до стилю. Індивідуальний стиль піаніста та виконавський артистизм.

Основні поняття теми: часовий простір; модель музичних творів; стиль та артистизм.

Основна література: 1.1, 1.2.

Додаткова література: 2.8, 2.9.

2.2. Виконавська реалізація власної художньої концептуально-інтерпретаційної моделі фортепіанних творів (9 годин)

Художньо-виконавська образність та стилістична достовірність інтерпретаційної моделі музичних творів. Поліваріантність фортепіанної інтерпретації. Удосконалення технічних прийомів відповідно до художнього задуму. Відпрацювання варіантів педалізації та оркестрового урізноманітнення звучання фортепіанних творів. Удосконалення змістовного та виразного виконання. Цілісне усвідомлення твору при реалізації виконавських завдань. Співставлення результатів діяльності з художньою концептуально-інтерпретаційною моделлю фортепіанних творів.

Основні поняття теми: поліваріантність інтерпретації; оркестрова та фортепіанна музична палітра; концептуально-інтерпретаційна модель фортепіанних творів.

Основна література: 1.2, 1.3.

Додаткова література: 2.1, 2.2, 2.7.

Змістовий модуль 3

Концертний виступ у системі виконавської практики піаніста

3.1. Етапи підготовки піаніста до концертного виступу (6 годин)

Підготовка концертної програми до виконавського втілення в умовах

публічного концертного виступу. Психологічна підготовка до виступу та якість виконавського відтворення програми на репетиційному занятті. Ролеві ігри, проблемні ситуації та моделювання умов публічного виступу в класі та у концертному залі. Коефіцієнт реалізації виконавських можливостей та його застосування у процесі підготовки до концертного виступу. Звукозапис у ході виконавської підготовки до концертної діяльності. Формування артистизму у передконцертний період (на репетиційних заняттях).

Основні поняття теми: психологічна підготовка до виступу; репетиційне заняття; коефіцієнт реалізації виконавських можливостей.

Основна література: 1.4, 1.5.

Додаткова література: 2.3, 2.5, 2.8, 2.10.

3.2. Основні форми концертно-виконавської діяльності (6 годин)

Виконавська діяльність педагога-піаніста. Основні форми концертно-виконавської діяльності майбутнього викладача класу фортепіано. Поєднання концертно-виконавської та музично-просвітницької діяльності. Підготовка до виступу у лекції-концерті, музичній бесіді, концерті з педагогічними анотаціями, концерті філармонічного типу, академічному концерті. Академічний виступ (виконання 4 творів). Педагогічний та виконавський аналіз академічного концертного виступу.

Основні поняття теми: форми виконавської діяльності; академічний виступ.

Основна література: 1.2, 1.5.

Додаткова література: 2.11, 2.12.

Змістовий модуль 4.

Аналіз концертного виступу

4.1. Структура концертної (залікової) програми магістранта-піаніста та її підготовка

(6 годин)

Професійні вимоги до залікової програми (структура, жанри та стилістика фортепіанних творів, загальний обсяг програми). Побудова програми, вибір творів із можливих варіантів. Підготовка твору великої форми в контексті загальної драматургії сольного концерту. Робота у фортепіанному класі в період підготовки концертної (залікової) програми.

Основні поняття теми: структура програми; драматургія концертного виступу; особливості роботи над заліковою програмою.

Основна література: 1.3, 1.4

Додаткова література: 2.6, 2.8, 2.12.

4.2 Виконавський і педагогічний аналіз виступу (6 годин)

Виконавський аналіз поліфонічного твору, твору великої форми, п'єс. Осмислення виконавських можливостей магістранта та реалізація їх в процесі інтерпретації музичних творів різних форм та стилів. Аналіз умов концертного виступу. Педагогічний аналіз виступу.

Основні поняття теми: умови концертного виступу, виконавський та педагогічний аналіз.

Основна література: 1.3, 1.4.

Додаткова література: 2.7, 2.12.

IV. Навчально-методична карта дисципліни «Музичний інструмент (фортепіано)» ОР «Магістр»

Разом: 120 год., практичних – 60 год., самостійна робота – 52 год., модульний контроль – 8 год.

Рік навчання	І семестр				ІІ семестр			
Модулі	Змістовий модуль І		Змістовий модуль ІІ		Змістовий модуль ІІІ		Змістовий модуль ІV	
Назва модуля	Підготовка концертної програми піаністом		Саморегуляція процесу музично-виконавської діяльності		Концертний виступ у системі виконавської практики піаніста		Аналіз концертного виступу	
Кількість балів за модуль	254 бали		274 бали		171 бал		171 бал	
Теми занять та кількість балів	Творче прочитання авторського тексту (0,5 балів – відвідування, 10 – за роботу під час заняття, разом - 94, 5)	Музичне сприйняття художніх образів тексту (0,5 балів – відвідування, 10 – за роботу під час заняття, разом – 94, 5)	Художня інтерпретація музичних творів в аудиторних формах звітності (0,5 балів – відвідування, 10 – за роботу під час заняття, разом – 94,5)	Виконавська реалізація власної художньої концептуально-інтерпретаційно ї моделі фортепіанних творів (0,5 балів – відвідування, 10 – за роботу під час заняття, разом – 94,5)	Етапи підготовки піаніста до концертного виступу (0,5 балів – відвідування, 10 – за роботу під час заняття, разом – 63)	Основні форми концертно-виконавської діяльності(0,5 балів – відвідування, 10 – за роботу під час заняття, разом – 63)	Структура концертної (залікової) програми магістранта-піаніста та її підготовка (0,5 балів – відвідування, 10 – за роботу під час заняття, разом – 63)	Сольний концерт магістранта та його виконавський і педагогічний аналіз (0,5 балів – відвідування, 10 – за роботу під час заняття, разом – 63)
Самостійна робота та кількість балів	Самостійна робота №1 (20 балів)	Самостійна робота №2 (20 балів)	Самостійна робота №3 (30 балів)	Самостійна робота №4 (30 балів)	Самостійна робота №5 (10 балів)	Самостійна робота №6 (10 балів)	Самостійна робота №7 (10 балів)	Самостійна робота №8 (10 балів)
Види поточного контролю та кількість балів	Модульне контрольне прослуховування 1 (25 балів)		Модульне контрольне прослуховування 2 (25 балів)		Модульне контрольне прослуховування 3 (25 балів)		Модульне контрольне прослуховування 4 (25 балів)	
Підсумковий рейтинговий бал	528 бали				342 бали			
Підсумковий контроль	Залік-870 балів; коефіцієнт: 8,7							

V. Завдання для самостійної роботи

№ № тем	Зміст завдання	К-сть годин	Література	Академічний контроль	Бали
Змістовий модуль 1. Підготовка концертної програми магістрантом					
T.1.	Поглиблене ознайомлення з текстом поліфонічного твору	1 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
T.1.	Вивчення нотного тексту поліфонічного твору	1 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
T.1.	Поглиблене ознайомлення з текстом твору крупної форми	1 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
T.1.	Вивчення нотного тексту твору великої форми	1 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
T.1.	Поглиблене ознайомлення з текстом твору кантиленного характеру	1 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
T.1.	Вивчення нотного тексту твору кантиленного характеру	1 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
T.1.	Поглиблене ознайомлення з текстом віртуозного твору.	1 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
T.1.	Вивчення нотного тексту віртуозного твору	1 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
	Разом:	8 год.			40 б.
Змістовий модуль 2. Саморегуляція процесу музично-виконавської діяльності					
T.2.	Формування програми техніко-тактичних дій інтерпретації поліфонічного твору.	1 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
T.2.	Динамічний план інтерпретації поліфонічного твору.	1 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
T.2.	Зорові та слухо-моторні уявлення піаніста у процесі формування інтерпретаційної моделі поліфонічного твору.	1 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
T.2.	Формування програми техніко-тактичних дій інтерпретації твору великої форми.	1 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
T.2.	Динамічний план інтерпретації твору великої форми.	1 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
T.2.	Зорові та слухо-моторні уявлення піаніста у процесі формування інтерпретаційної моделі твору великої форми.	1 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
T.2.	Динамічний план інтерпретації твору	1 год.	Нотний	Індивідуальне	5 б.

	кантиленного характеру.		текст	заняття	
Т.2.	Формування програми техніко-тактичних дій інтерпретації твору кантиленного характеру.	1 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
Т.2.	Зорові та слухо-моторні уявлення піаніста у процесі формування інтерпретаційної моделі твору кантиленного характеру.	1 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
Т.2.	Динамічний план інтерпретації віртуозного твору.	1 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
Т.2.	Формування програми техніко-тактичних дій інтерпретації віртуозного твору.	1 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
Т.2.	Зорові та слухо-моторні уявлення піаніста у процесі формування інтерпретаційної моделі віртуозного твору.	1 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
	Разом за модуль:	12 год.			60 б.
	Разом за семестр	20 год.			100 б.
Змістовий модуль 3. Концертний виступ у системі виконавської практики студента-магістранта					
Т.3.	Підготовка до проведення репетиційного заняття в умовах майбутнього виступу	8 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	10 б.
Т.3.	Проведення репетиційних занять в умовах майбутнього виступу	9 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	10 б.
	Разом за модуль	17 год.			20 б.
Змістовий модуль 4. Аналіз концертного виступу					
Т.4.	Аналіз поліфонічного твору	10 год.			10 б.
Т.4.	Самоаналіз виконання	5 год.			10 б.
	Разом за модуль	15 год.			20 б.
Усього		32 год.			140 балів

VI. Система поточного та підсумкового контролю

Навчальні досягнення магістрантів з дисципліни «Музичний інструмент (фортепіано)» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладена обов'язковість модульного контролю, накопичувальна система оцінювання рівня знань, умінь і навичок.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти, де зазначено види контролю.

Розподіл балів за видами навчальної діяльності

№	Вид діяльності	Кількість рейтингових балів за одиницю	Одиниць	Всього
1	Відвідування практичних занять	0,5 б.	60	30 б.
2	Робота на практичних заняттях	10 б.	60	600 б.
3	Модульні контрольні прослуховування	25 б.	4	100 б.
4	Самостійна робота	5 б.	28	140 б.
5	Підсумковий рейтинговий бал			870 б.

**VII. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ЗА ТЕМАМИ ЗМІСТОВИХ МОДУЛІВ,
що присвоюються студентіві упродовж вивчення навчального курсу
«Музичний інструмент (фортепіано)»**

I КУРС – I СЕМЕСТР (1 тема)		МКП
Змістовий модуль 1 (практичні заняття + самостійна робота)		
Тема 1.1	Тема 1.2	
114,5	139,5	25

I КУРС – I СЕМЕСТР (II тема)		МКП
Змістовий модуль 2 (практичні заняття + самостійна робота + модульний контроль)		
Тема 2.1	Тема 2.2	
124,5	149,5	25
Усього за I семестр без урахування коефіцієнта – 528 балів		

I КУРС – II СЕМЕСТР (III тема)		МКП
Змістовий модуль 3 (практичні заняття + самостійна робота)		
Тема 3.1	Тема 3.2	
73	98	25

I КУРС – II СЕМЕСТР (IV тема)		МКП
Змістовий модуль 4 (практичні заняття + самостійна робота + модульний контроль)		
Тема 4.1	Тема 4.2	
73	98	25
Усього за II семестр без урахування коефіцієнта – 342 бали		

Усього без урахування коефіцієнта – 870 балів, коефіцієнт – 8,7

Максимальний рейтинговий показник – 100 балів.

Максимальна кількість підсумкових балів на першому курсі у I – II семестрах за період роботи становить:

870 балів, що прирівнюється до **100 балів** з урахуванням коефіцієнта **(8,7)**.

Порядок переведення рейтингових показників успішності в європейську шкалу ECTS

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82 – 89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75 – 81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69 – 74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60 – 68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35 – 59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1 – 34 балів	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

VIII. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

- **за джерелом інформації:** словесні (пояснення, розповідь, бесіда), наочні (практично-виконавський показ, спостереження);
- **за логікою передачі і сприймання навчальної інформації:** індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні;
- **за ступенем самостійності мислення:** репродуктивні, пошукові, дослідницькі;
- **за ступенем керування навчальною діяльністю:** під керівництвом викладача, самостійна репетиційна робота студентів з нотним матеріалом.

Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

- **методи стимулювання інтересу до навчання:** виконавський показ викладача, створення ситуації зацікавленості, заохочення до концертної діяльності.

У процесі **оцінювання** застосовуються такі **методи**:

- **усного контролю** (оцінювання рівня сформованості інструментально-виконавських умінь студентів у процесі виконання на фортепіано навчального завдання відповідно до програми навчального курсу);
- **самоконтролю** (самоаналіз, самооцінка та самокоригування студентом своїх музично-виконавських дій).

IX. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

1. Навчальні посібники (нотна література, касети, компакт-диски, відеозаписи).
2. Робоча навчальна програма «Музичний інструмент (фортепіано)».

3. Електронні підручники.
4. Методична та науково-педагогічна література з проблем фортепіанної підготовки, Інтернет-ресурси.
5. Репертуарні збірки фортепіанної музики: сонати, поліфонічні твори, концертні п'єси, фортепіанні мініатюри.

Х. ВИМОГИ ДО ЗАЛІКУ

Програма заліку складається з творів, різних за змістом, стилем, фактурою і формою, які повинні максимально відображати рівень виконавських навичок і умінь студента, а також рівень його загальної музичної культури.

Програма заліку повинна включати:

- поліфонічний твір;
- твір великої форми (соната, варіації, рондо);
- концертну віртуозну п'єсу (балада, ноктюрн, скерцо та ін.);
- твір українського композитора (фортепіанну мініатюру).

Програмні твори мають продемонструвати різні аспекти підготовки майбутнього педагога музики.

Зразки програм заліку з музичного інструменту (фортепіано)

1. Й.-С. Бах. Прелюдія та фуга №6, d moll, «Добре темперований клавір», ч.1.
 2. Л.Бетховен. Соната №27, e moll.
 3. Ф. Шопен. Ноктюрн №5, Fis Dur.
 4. М. Лисенко. Полонез №1.
-
1. Й.-С. Бах. Партита №6, e-moll (окремі частини).
 2. Ф. Шуберт. Соната A Dur.
 3. О. Скрибін. Прелюд es moll.
 4. М. Степаненко. «Дитячий альбом» (Весняночка, Український танець).

XI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

- 1.1. Алексеев А. Д. Методика обучения игре на фортепиано. /Александр Дмитриевич Алексеев. – М.: Музыка, 1978. – 287 с. (В бібліотеці Інституту мистецтв 2 екз.)
- 1.2. Алексеев А. Д. Творчество музыканта-исполнителя / Александр Дмитриевич Алексеев. – М.: Музыка, 1991. – 102 с. (В бібліотеці Інституту мистецтв 2 екз.)
- 1.3. Баренбойм Л. А. Путь к музыцированию. 2-е изд. – / Лев Аронович Баренбойм– Л.: Сов. композитор, 1973. – 270 с. (В бібліотеці Інституту мистецтв 1 екз.).
- 1.4. Курышев Е. В. Исполнительская практика как форма профессиональной подготовки учителя музыки. / Евгений Владимирович. Куришев– К.: КГПИ, 1989. – 75 с. (В бібліотеці Інституту мистецтв 1 екземпляр).
- 1.5. Юник Д. Г. Виконавська надійність музикантів: зміст, структура і методика формування : монографія / Дмитро Григорович Юник. – К.: ДАКККиМ, 2009. – 340 с. (В бібліотеці Інституту мистецтв 1 екз.)

Додаткова література

- 2.1. Арчажникова Л. Г. Профессия – учитель музыки./ Л. Г. Арчажникова – М.: Музыка, 1994. – 111 с.
- 2.2. Гат Й. Техника фортепианной игры / Йозеф Гат. – М. – Будапешт, 1967. – 244 с.
- 2.3.Маккинон Л. Игра наизусть / Л. Маккиннон. – Л.: Музыка, 1967. – 143 с.
- 2.4. Максимов О. Б. Виховання піаністів за методикою В. Барвінського./ О. Б. Максимов – Донецьк: Вид. ДДК, 2007. – 127с.
- 2.5. Мартинсен К. А. Индивидуальная фортепианная техника (на основе звукотворческой воли) \ Карл Адольф Мартинсен; [пер. с нем. В. Л. Михелис]; ред. Г. М. Когана. – М.: Музыка. 1966. – 217 с.

- 2.6. Мартинсен К. А. Методика індивідуального преподавання гри на фортепіано / Карл Адольф Мартинсен; [пер. с нем. В. Л. Михелис]; ред. Л. И. Ройзмана. – М.: Музыка, 1977. – 127 с.
- 2.7. Падалка Г. М. Педагогіка мистецтва. Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін./ Галина Микитівна Падалка – К.: Освіта України, 2008. – 274 с.
- 2.8. Рейковский Я. Экспериментальная психология эмоций /Я. Рейковский; [пер. с польск., вступ. ст. В.Н. Вилюнаса]. – М.: Прогресс, 1979. – 391 с.
- 2.9. Савшинский С. И. Пианист и его работа / Самарий Ильич Савшинский. – Л.: Музыка, 1964. – 185 с.
- 2.10. Савшинский С. И. Работа пианиста над музыкальным произведением / Самарий Ильич Савшинский. – Л.: Музыка, 1964. – 187 с.
- 2.11. Савшинский С. И. Работа пианиста над техникой / Самарий Ильич Савшинский. – Л.: Музыка, 1964. – 106 с.
- 2.12. Савшинский С. И. Режим и гигиена работы пианиста / Самарий Ильич Савшинский. – Л.: Сов. Композитор, 1963. – 119 с.

ХІІ. ОРІЄНТОВНИЙ РЕПЕРТУАР

Поліфонія

Бах І.	ДТК Т.І та Т. II. Прелюдії і фуги. Французькі сюїти. Англійські сюїти. Партіти.
Гендель Г.	Чаконна Фа мажор. Прелюдія Соль мажор.
Глінка М.	Фуга Ля мінор. Фуга До мажор.
Кабалевський Д.	Прелюдії та фуги.
Регер М.	Фугета тв. 17.
Скорик М.	Прелюдії і фуги Соль мажор, Мі мінор, Ля мажор.
Хіндеміт П.	Фуга Фа мажор.
Шостакович Д.	Прелюдії та фуги Ре мажор,

Шумейко В.

Щедрін Р.

До мажор, Ля мажор.
Прелюдія та fuga Соль
мажор.

Прелюдія та fuga Ля мінор.

Велика форма

Бетховен Л.

Гайдн Й.

Гендель Г.

Глінка М.

Гріг Е.

Кабалевський Д.

Моцарт В.

Прокоф'єв С.
мажор.

Скарлатті Д.

Степаненко М.

Шуберт Ф.

мажор.

Хачатурян А.

Сонати (за вибором).

Рондо До-мажор.

Концерти для фортепіано з
оркестром.

Сонати (за вибором).

Соната-фантазія До мажор.

Варіації на тему романсу

Аляб'єва «Соловейко»,

Соната Мі мінор.

Соната №3.

Сонати (за вибором),

Концерти для фортепіано з
оркестром.

Пасторальна сонатина До

Сонати (за вибором).

Соната-балада Мі мажор.

Сонати Ля мінор, Ля

Сонатина До мажор.

П'єси

Аренський А.

Бабаджанян А.

Бетховен Л.

Гершвін Дж.

Глінка М.

Дремлюга М.

Лисенко М.

Ліст Ф.

Мендельсон Ф.

Прокоф'єв С.

Арабеска. Незабудка.

Елегія Соль мінор.

Контрданси. Екосези.

Прелюдії (за вибором).

Баркарола.

Прелюд Фа дієз мажор.

Експромт.

Втіха №4,5.

Ноктюрни Мі мажор,

Ля мажор.

Забутий вальс. Експромт.

Пісні без слів (за вибором).

Миттєвості тв. 22.

Равель М .
Рахманінов С.
вибором).

вибором).
Сен-Санс К.
Степовий М.
Чайковський П.
Шопен Ф.

Шостакович Д.
Штогаренко А.
вибором).
Шуберт Ф.
Шуман Р.

Щедрін Р.
Якушенко І.
вибором)

Сарказми тв. 17.
Павана.
Елегія. Прелюдії (за

Етюд-картини (за

Карнавал тварин.
Маленька поема. Прелюд.
Пори року (за вибором).
Ноктюрни. Вальси.
Полонези (за вибором).
Прелюдії (за вибором).
Етюд-картини (за

Музичні моменти.
Фантастичні п'єси.
Новелета Фа мажор.
Тройка.
Джазовий альбом (за

ХІІІ. НОТНИЙ МАТЕРІАЛ

1. Барвінський В. Сонати. – К., 1990. – 64 с.
2. Барвінський В. Твори для фортепіано. Упорядник С. С. Павлишин. – К., 1988. – 158с.
3. Бах Й. С. Добре темперований клавір. 48 прелюдій та фуг. Том І. Редакція Б. Муджелліні. – К., 1973. – 125 с. Т. II – К., 1994. – 134 с.
4. Бах Й. С. Двоголосні інвенції. – К., 2004. – 31 с.
5. Бах Й. С. Маленькі прелюдії та фуги. – К., 1993. – 48 с.
6. Бетховен Л. Вибрані фортепіанні твори. – К., 1975. – 68 с.
7. Бетховен Л. П'єси для фортепіано. – К., 1993. – 79 с.
8. Бетховен Л. 32 сонати для фортепіано. Т.І. – Москва, 1989. – 303 с. Т. II. – 1991. – 344 с.
9. Бортнянский Д. Сонаты. – Ленинград, 1989. – 27 с.
10. Виборні етюди російських композиторів. – К., 1987. – 134 с.
11. Гаврилин В. П'єси для фортепиано. Т.І. – Москва, 1996. – 44 с.
12. Гайдн Й. Сонаты для фортепиано. – Москва, 2008. – 164 с.
13. Гедике А. Двенадцать мелодических этюдов. – Москва, 1999. – 45 с.
14. Глинка М. Пьесы. – Ростов – на – Дону, 1998. – 72 с.

15. Гречанинов А. Детский альбом. Бусинки. – Москва, 1988. – 31 с.
16. Григ Э. Лирические пьесы. – Москва, 2006. – 202 с.
17. Гріг Е. Поетичні картинки для фортепіано. – К., 1967. – 18 с.
18. Кабалевский Д. Фортепианная музыка для детей и юношества. – Москва, 1974. – 28 с.
19. Клементі М. Сонатини. – К., 1993. – 23 с.
20. Косенко В. 24 дитячі п'єси для фортепіано. Редакція М. Б. Степаненка. – К., 1994. – 62 с.
21. Левченко Л. Музичне джерельце. Збірка музичних творів. Випуски 1,2,3,4. – Харків, 2004 р.
22. Лешгорн А. Этюды, соч. 65. – Москва, 2005. – 31 с.
23. Мошковский М. 15 Виртуозных этюдов, соч. 72. – Москва, 1994. – 23с.
24. Моцарт В. Избранные сонаты. Редакция К. Мартинсена, В. Вайсмана. – Ростов – на – Дону 1998. – 133 с.
25. Моцарт В. Три сонати для фортепіано. – К., 1993. – 32 с.
26. Популярні твори для фортепіано. Вип. 3. Укладач Б.Р. Верещагін. – К., 1977. – 39 с.
27. П'єси та ансамблі для фортепіано. Упорядник Ю.В. Доля. – К., 2005. – 31 с.
28. Сонатини для фортепіано. Для середніх класів ДМШ. Упорядкування Ю.В. Долі. – К., 2008. – 29 с.
29. Українська фортепіанна музика. Педагогічний репертуар для дітей та юнацтва. Навчальний посібник. Упорядники О.С. Завадська, О.С. Казачук. – К., 2006. – 162 с.
30. Фортепіано 5 клас. Перша частина. Учбовий репертуар для дитячих музичних шкіл. Упорядник Б.О. Милич. – К., 1989. – 111 с.
31. Фортепіано 5 клас. Друга частина. Учбовий репертуар для дитячих музичних шкіл. Упорядник Б.О. Милич. – К., 1989. – 103 с.
32. Фортепіано 6 клас. Перша частина. Учбовий репертуар для дитячих музичних шкіл. Упорядник Б.О. Милич. – К., 1988. – 103 с.
33. Фортепіано 6 клас. Друга частина. Учбовий репертуар для дитячих музичних шкіл. Упорядник Б.О. Милич. – К., 1988. – 95 с.
34. Фортепіано 7 клас. Перша частина. Учбовий репертуар для дитячих музичних шкіл. Упорядник Б.О. Милич. – К., 1989. – 119 с.
35. Фортепіано 7 клас. Друга частина. Учбовий репертуар для дитячих музичних шкіл. Упорядник Б.О. Милич. – К., 1982. – 112 с.
36. Чайковський П. Дитячий альбом, тв. 39. – К., 1995. – 40 с.
37. Чайковский П. Времена года. – Москва. 1998. – 56 с.
38. Шопен Ф. Сім прелюдій. Для фортепіано. – К., 2003. – 8 с.

39. Шуман Р. Альбом для юнацтва. Редакция О.Б. Гольденвейзера. – К., 1993. – 36 с.
40. Щуровський Ю.С. Вибрані твори для фортепіано. – К., 1987. – 79 с.
41. Щуровський Ю.С. Калейдоскоп. Дитячі п'єси для фортепіано. – К., 1982. – 39 с.